

26.3.2014

16/10/2014

Valtiovarainministeriö
PL 28
00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyyntö VM149:00/2013

KT Kuntatyöntäjien lausunto luonnoksesta kuntarakennelain muuttamisesta

Kuntarakenneuudistuksella tavoitellaan erityisesti kuntien tuloksellisuuden parantamista vastauksena kuntasektorin kestävyysvajeeseen. Kuntarakennelain lausunnolla olevassa muutoksessa ei ehdoteta sellaisia uudistuksia, jotka muuttaisivat nykyistä tilannetta, koska henkilöstöä koskevat kirjaukset ovat laissa ennallaan.

Muutosturvan vaikutukset kuntatalouteen

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että henkilöstön muutosturva säilyy nykyisellä tasollaan kuntarakenneuudistuksessa. Nykyisestä irtisanomissuojasta saadut kokemukset osoittavat, että sen olemassaolo vaikeuttaa huomattavasti kunta- ja palvelurakenneuudistuksen tavoitteiden saavuttamista. Palansaajajärjestöt eivät ole olleet kuntarakenneuudistuksen eteenpäin viemisen ja taloudellisia sopeuttamistilanteita koskevien neuvottelujen yhteydessä halukkaita sopimaan mistään henkilöstökustannuksiin liittyvistä toimista. Sopimushaluttomuuteen vaikuttaa vahvasti taustalla on oleva lakisääteinen irtisanomissuoja, joka turvaa henkilöstön aseman muutosprosesseissa. Se ei myöskään kannusta henkilöstön vapaaehtoista tai oma-aloitteista siirtymistä tehtävästä toiseen.

Suomen nykyisessä taloudellisessa tilanteessa tulisi irtisanomissuojaa arvioida uudelleen. Tilanne, jossa lainsäädännöllä edelleen turvataan yhden sektorin henkilöstölle vuosia kestävä irtisanomissuoja, ei ole tarkoituksenmukainen eikä sitä myöskään koeta oikeudenmukaisena.

Muutosturvan eli henkilöstön irtisanomissuojan kustannuksia ei ole selvitetty millään tavalla. Tällainen vahvennettu irtisanomissuoja lisää kustannuksia, koska toimintojen organisointia ei tehdä palvelutarpeiden perusteella, vaan lähtökohtana on kunnissa ja kuntayhtymissä jo olemassa oleva henkilökunta.

Palkkaharmonisointi

Kuntarakenteen uudistaminen kuntia yhdistämällä edellyttää syntyvien kuntien palkkojen ja muiden palvelussuhteen ehtojen harmonisoimista, mi-

lausunto14016so-kuntarakenneuudistus.docx

26.3.2014

kä johtaa palkkauskustannusten kasvuun harmonisoinnille asetettavassa määräjassaa.

Kuntarakenneuudistus merkitsee satoja liikkeenluovutuksia, jotka aiheuttavat usealle vuodelle ulottuvan palkkojen ja muiden palvelussuhteen ehtojen harmonisointitarpeen. Työvoimakustannukset muodostavat yli puolet kuntien kustannuksista.

KT Kuntatyönantajat on ehdottanut aikaisemmissa kuntarakenneuudistusta koskevissa lausunnoissaan lainsäädäntöön kirjattavaksi palvelussuhteiden ehtojen harmonisointia koskevia erityissäännöksiä. Jos lainsäädännöllä ei ohjata palvelussuhteiden ehtojen harmonisointia, aiheutuu kunta- ja palvelurakenneuudistuksesta merkittäviä kustannuksia, jotka eivät edistä uudistuksen tavoitteita. Kunta-alan palkkausjärjestelmä perustuu tehtävän vaativuuteen. Valtaosalla henkilöstöä tehtävän vaativuus ei uudelleenjärjestelyjen myötä kuitenkaan muutu millään tavalla. Palkkausjärjestelmien yhteensovittaminen nostaa sen sijaan merkittävästi työvoimakustannuksia.

KT Kuntatyönantajat on myös edellyttänyt, että harmonisoinnin vuoksi olisi tarpeen sisällyttää kuntarakennelakiin erityissäännös, jossa todettaisiin, että kuntarakenneuudistuksesta johtuvat palkkaerot olisivat hyväksyttävä syy poiketa samapalkkaisuusperiaatteesta.

KT Kuntatyönantaja on myös ehdottanut vaihtoehtoisesti, että ns. uudella kunnalla olisi oikeus poiketa palvelussuhteiden ehtojen harmonisoinnista irtisanomissuojan ajan. Harmonisointiaika voisi olla esimerkiksi kaksi kertaa pitempi kuin henkilöstön irtisanomissuoja. Irtisanomiskiellon olemassaolo koetaan usein esteeksi toimintojen uudelleen organisoinnille. Tämän vuoksi olisi tärkeä huolehtia siitä, että kuntarakenteen uudistamiseen kytketään kannustaminen palvelujen ja tehtävien uudelleen organisointiin kuntalaisten palvelutarpeista lähtien. Palvelussuhteen ehtojen harmonisoinnin tulee tukea henkilöstön tehtävien uudistamista.

Lausuntopyyntö sisältää sivuilla 46 ja 48 väitteitä, että palkkaharmonisointeja ei ole enää toteutettu korkeimpien palkkojen mukaisesti. Väite on perustelematon. Henkilöstön työnantajamuutokset johtavat aina palvelussuhteen ehtojen harmonisointiin, jotka eivät ole kertaeriä vaan aiheuttavat pysyvän henkilöstökustannusten nousun.

Muilta osin kuntarakenneuudistukseen liittyen KT Kuntatyönantajat viittaa 18.4.2012 antamaansa lausuntoon.

KUNNALLINEN TYÖMARKKINALAITOS

Työmarkkinajohtaja

Neuvottelupäällikkö

Markku Jalonen

Sari Ojanen